

SPRÁVA Z PODUJATIA

WORKSHOP UDRŽATEĽNÁ MOBILITA

A

SLÁVNOSTNÉ VYHODNOTENIE KAMPANE

EURÓPSKY TÝŽDEŇ MOBILITY 2024

Projekt LIFE IP - Zlepšenie kvality ovzdušia (LIFE18 IPE/SK/000010) podporila
Európska únia v rámci programu LIFE

Názov podujatia:

Workshop - Udržateľná mobilita a slávnostné vyhodnotenie kampane ETM 2024

Dátum a miesto konania: 22.10.2024, Radnica Banská Bystrica

Cieľ podujatia:

Cieľom organizátorov odborného podujatia z Ministerstva životného prostredia SR a Slovenskej agentúry životného prostredia bolo priblížiť jeho účastníkom aktivitu projektu POPULAIR v rámci udržateľnej mobility, vrátane merania prachových častíc.

Po odborných prednáškach bol vyhodnotený aktuálny ročník kampane Európsky týždeň mobility a oceňovanie víťazov národnej súťaže o Cenu Európskeho týždňa mobility 2024.

Workshop bol určený zástupcom samospráv a odbornej verejnosti, ktorí sa v rámci svojej pôsobnosti s problematikou udržateľnej mobility stretávajú.

Program a témy prezentácií:

- *Udržateľná mobilita v POPULAIR*
Jana Paluchová, SAŽP, projekt LIFE
- *Meranie NO₂ na školách*
Veronika Basta, MŽP SR, projekt LIFE
- *Do školy po vlastných*
Jana Paluchová, SAŽP, projekt LIFE + zástupca ZŠ Golianova so žiakmi
Marta Bejdáková, TTSK, projekt LIFE
- *Merania ultrajemných častíc z dopravy*
Miloš Veverka, CEPTA, projekt LIFE
- *Slávnostné vyhodnotenie kampane Európsky týždeň mobility 2024*
a oceňovanie víťazov jednotlivých kategórií národnej súťaže o Cenu ETM 2024

Počet účastníkov: 48

Prezentácie:

Udržateľná mobilita v POPULAIR

V prvom príspevku predstavila Jana Paluchová, vedúca oddelenia LIFE zo Slovenskej agentúry životného prostredia, Integrovaný projekt LIFE IP – Zlepšenie kvality ovzdušia. Hlavným cieľom projektu je podpora efektívneho riadenia kvality ovzdušia s cieľom zlepšiť jeho kvalitu a znížiť vystavenie obyvateľstva škodlivým vplyvom látok znečisťujúcich ovzdušie, pričom jedným z najväčších znečisťovateľov ovzdušia je individuálna automobilová doprava. Aktivity projektu (osvetové kampane a vzdelávacie programy) určené predovšetkým pre zástupcov samosprávnych orgánov, učiteľov, študentov a žiakov, sú teda zamerané aj na problematiku udržateľnej mobility. Počas prezentácie príspevku boli predstavené spôsoby, akými možno prispieť k lepšej kvalite ovzdušia v našich mestách a obciach. Predstavené boli aj rôzne informačné materiály, kampane a rôzne tematické komunikačné kanály.

Meranie NO₂ na školách

Cestná doprava je jedným z hlavných zdrojov znečisťovania ovzdušia na Slovensku. Mnohé školy sú umiestnené na frekventovaných uliciach, ktoré sú vystavené nadmernú dopravnému tlaku. Vedecké dôkazy potvrdzujú, že deti sú vplyvom znečisteného ovzdušia obzvlášť ohrozenou skupinou obyvateľstva. Jednou z uskutočnených aktivít projektu Zlepšenie kvality ovzdušia bolo aj meranie znečisťovania ovzdušia z dopravy v okolí škôl. Aktivita bola realizovaná v spolupráci so žiakmi II. stupňa ZŠ a študentami 1. – 4. ročníka osemročných gymnázií. Žiaci pracovali s mapou a spolu s manažérmi kvality ovzdušia (MKO) identifikovali miesta v blízkosti školy, kde je ovzdušie vplyvom dopravy znečistené viac a kde menej. Priebeh meraní, výsledné zistenia a závery aktivity predstavila Veronika Basta, odborný manažér projektu LIFE, Ministerstvo životného prostredia SR.

Do školy po vlastných

Škola je prirodzeným centrom danej lokality, z hľadiska využívania verejného priestoru má podobný potenciál ako námestie. Aktivita „Do školy po vlastných“ mala za cieľ podporiť udržateľné formy mobility v okolí škôl. Zapojené školy mali za úlohu spracovať dotazníkový prieskum, zmapovať priestor v okolí škôl, všímať si problémové miesta cestou pešo alebo na bicykli. Následne v spolupráci s učiteľmi a zástupcami projektu LIFE vytvorili pocitovú mapu s vyznačením a pomenovaním problémových miest z pohľadu bezpečnosti detí. Ako dopadol prieskum lokality a mapovanie na vybranej škole v Banskej Bystrici predstavila Jana Paluchová (vedúca oddelenia LIFE, SAŽP) spoločne so žiakmi zo ZŠ Golianova. Marta Bejdáková (manažér kvality ovzdušia za Trnavský samosprávny kraj) zas predstavila výsledky aktivity realizovanej na ZŠ J. A. Komenského, Sereď. Sprievodné aktivity v Seredi boli aj medializované, podarilo sa na celý týždeň (počas ETM) uzatvoriť cestu pred školou, zabezpečiť pravidelný pešibus, zábavnou formou žiakov informovať o udržateľnej mobilite, zdravom ovzduší a poskytnúť deťom aj rodičom odlišný pohľad na dochádzanie do školy. Aktívna spolupráca zástupcov projektu LIFE s mestom, vedením školy, poslancami, rodičmi, učiteľmi aj žiakmi sa osvedčila a mesto plánuje (aj na žiadosť rodičov) uzatvoriť ulicu pred školou na stálo.

Meranie ultrajemných častíc z dopravy

Ultrajemné častice vznikajú pri lokálnom spaľovaní. Majú vysoký obsah toxických sadzí. Ich obrovský povrch je pokrytý PAU (polycyklické aromatické uhľovodíky) a ťažkými kovmi. Hromadia sa v najjemnejších častiach pľúc a prechádzajú do krvi, ich veľkosť im umožňuje preniknúť do najcitlivejších častí ľudského organizmu. Kde a ako vznikajú, ich vplyv na ľudský organizmus a merania znečistenia z dopravy predstavil Miloš Veverka, CEPTA.

Slávnostné vyhodnotenie kampane Európsky týždeň mobility

Program workshopu ukončilo slávnostné vyhodnotenie kampane Európsky týždeň mobility 2024 (ETM) a oceňovanie víťazov národnej súťaže o Cenu ETM 2024.

Do ETM 2024 bolo zapojených 2 766 samospráv zo 45 krajín, do akcií mobility bolo zapojených 898 inštitúcií zo 45 krajín. Na Slovensku sa v roku 2024 do kampane zapojilo 67 samospráv (čím sa zaradilo na 11. miesto v porovnaní s celou Európou) a 44 organizácií či inštitúcií (umiestnenie na 5. mieste v porovnaní s Európou). Do národnej súťaže o Cenu Európskeho týždňa mobility 2024 bolo registrovaných celkom 45 prihlášok. Víťazi jednotlivých kategórií:

Aktívna samospráva – mesto Stará Turá

Aktívny samosprávny kraj – Košický samosprávny kraj

Aktívna organizácia – Základná škola Jana Amosa Komenského v Seredi

Viac informácií o kampani ETM 2024 www.eurotm.sk.

Fotodokumentácia:

Účastníci WS Udržateľná mobilita 22.10.2024,
Radnica Banská Bystrica

J. Paluchová (SAŽP) a žiaci ZŠ Golianova ulica Banská Bystrica
pri prezentácii príspevku „Do školy po vlastných“

M. Bejdáková (Trnavský samosprávny kraj) pri prezentácii príspevku „Do školy po vlastných“ pri ZŠ. J.A. Komenského Sereď

Cena ETM 2024 – víťaz v kategórii „Aktívna samospráva“
mesto Stará Turá

Cena ETM 2024 – víťaz v kategórii „Aktívny samosprávny kraj“
Košický samosprávny kraj

Cena ETM 2024 – víťaz v kategórii „Aktívna organizácia“ ZŠ J. A. Komenského, Sereď

Víťazi národnej súťaže o Cenu ETM 2024